

de nieuwe eenheidsorganisaties der jongeren (plaatselijk vaak onder communistische leiding) der A. N. J. V.; op de Nederlandsche Volksbeweging, waarin plaats is voor ieder, aangezien zij in staat is radicaal tegenstrijdige beginselen te vereenigen: Christendom en humanisme, oftewel vuur en water, geloof en ongelooft, waarheid en leugen, Christus en Belial.

Ook de regeering begint al te centraliseeren, getuige de nieuwe Radio-omroep, door de regeering aan de rechthebbende maatschappelijke instanties ontnomen, en zonder meer overgeleverd aan inzicht en machtsbevoegdheid van een commissie. Deze maatregel heeft groote ongerustheid gewekt, ook ten aanzien van de voorgenomen algeheele hervorming van het onderwijs over de geheele linie. Verlaten wordt de historische lijn door de instelling van nood-parlement en nood-gemeenteraden, terwijl nationale adviescommissie en regeeringsvoorzichtingsdienst overnemen wat eertijds door parlement en pers pleegde te geschieden.

Met de grondwet wordt niet meer gerekend — men wil nieuwe vormen, wat in de meeste gevallen beteekent revolutionaire verordeningen-fabricatie met fatale verwaarloozing van het historisch groeiproces.

De bureaucratie? Wij denken aan 't krantenbericht van een dezer dagen, dat tot groote vreugde van de boeren reeds in de eerste maand na de bevrijding in Rotterdam uit het buitenland arriveerden 1125 landbouwwerktuigen — na drie maanden, nu geoogst wordt en er schreeuwende behoefte aan de geïmporteerde werktuigen is, staan ze nog op de kade en wachten tot... de papieren in orde zijn.

De gevolgen van 1813 waren diep, diep teurstellend.

De perspectieven van 1945 zijn, gezien in 't licht van 't geen tot hertoe tot stand kwam, weinig bemoedigend.

Nog heerschen in staatsbeleid en in tal van maatschappelijke en sociale groepen, ja, tot in de Kerk, de wanbegrippen der revolutie.

En „al het bedrijf der Revolutie, komt en in het menschenhart en in de maatschappij en in staat en kerk, altoos hierop neer, niet dat een mensch vrij wordt, maar dat de absolute macht, anders door God in de consciënties geëfend, nu uitgeoefend wordt door een gewelddadig mensch. Met de vrijmaking van den geest, die het Protestantisme juist in vrijwillige onderwerping aan God zoekt, heeft de Revolutie niets te maken — ze verplaatst slechts het machtspunt van God naar een heerschzuchtig mensch en pleegt voorts absoluut despotisme”.

Geestelijke vrijmaking? Ze is er, met doorwerking in kerk en maatschappij en staat, alleen door bekeering, door onvoorwaardelijke onderwerping aan het Woord des Heeren.

Groningen.

P. DEDDENS.

Marnix' Psalmen miskend?

Na de bevrijding van ons Vaderland is Charlotte Köhler, de bekende voordrachtskünstleres, in vele plaatsen van ons land opgetreden.

Natuurlijk bestaan haar programma's uit gedichten in den tijd van verdrukking en terreur geboren, maar ook bevatten zij dichtwerken uit de periode van strijd en worsteling, welke ons Vaderland tegen Spanje beleefd heeft. Marnix van St. Aldegonde is één van de dichters uit dien tijd. Zijn krachtig geloof komt zeer sterk uit in zijn psalmberijmingen. Is er wel één boek, dat zoo van toepassing is op tijden van smart en droefheid, als dat der Psalmen?

Dat Charlotte Köhler teruggrijpt naar de woorden van Marnix' Psalmen is begrijpelijk. Diens berijming staat in kunstwaarde boven die van Datheen en de sprake die ervan uitgaat is nog treffend. Vanzelfsprekend geeft zulk een voordracht aanleiding voor menig verslaggever om nog eens weer op de schoonheid van Marnix' psalmberijming te wijzen. Maar ook kunnen zij menigmaal hun pen niet bedwingen om het voor den „miskenden” Marnix op te nemen. Vooral kwam deze „mis-

kenning” van de „Synodale” heeren van vroeger, want zij toch waren het in wier oogen Marnix' strofen geen genade konden vinden. Zoo weet de recensent van „De Nieuwe Nederlander” naar aanleiding van Ch. Köhler's optreden, in zijn blad van 14 Juli het volgende te schrijven: „En dan: Marnix van St. Aldegonde. Men weet, dat deze strijder voor onze vrijheid een psalmberijming op zijn naam heeft staan, die echter (helaas!) in de Synodale oogen geen genade kon vinden. Uit deze „miskende” berijming heeft Ch. K. een drietal psalmen voorgedragen”.

Nu moet men, alvorens zoolets neer te schrijven, toch wel weten dat reeds in 1568 Datheens psalmen door de Synode van Wesel als kerkelijke psalmbundel was aangenomen. Toen was er van een psalmberijming van Marnix nog geen uitgave. Pas in 1580, dus twaalf jaar later zag de eerste druk van Aldegonde het licht. Aan deze uitgave heeft Philips van Marnix op zijn Fransche reis, met zijn kleine Hebreeuwsche bijbel op zak, voortdurend verbeteringen aangebracht, zoodat in 1591 een tweede druk de wereld inging. Met deze uitgave heeft Marnix geenszins den strijd willen aanbinden tegen de bestaande en reeds in gebruik zijnde van Datheen. Maar „soo de gheest des Heeren ons ook wat heeft verleent van zijne menigherleye gaven, dieselve willen wij (sonder yemants nadeel) der ghemeinten Godes gheirne ende mildelick hebben medegedeelt”. Ja, zijn voorrede van 1591 waarschuwt er tegen, dat men meenen zou, dat Marnix Peter Datheen van zijn eer wil berooven en in zijn oogst treden. Want „wij konnen seerwel lijden, dat de psalmliederen van Mr. Peter Datheen overblijven ende de onze onderdruct worden”. Want „wij willen Mr. Datheum niet schelden noch straffen, oft zijne oversettinge (hoewel hij dickmael in zijn leven bekend heeft, dat zij met grooter haesten gemaect was) uijt des gemeenen mans handen niet rucken”. Dat Marnix in „de Synodale oogen” geen genade kon vinden gelooven wij in het geheel niet. Had hij niet de sympathie van den voorzitter van 1586 Jac. Kimedontius? Was het niet veel meer het drijven van den uitgever om Marnix' psalmen door de Synode aangenomen te zien? Want in 1581 werd een exemplaar van de eerste uitgave aan de Nationale Synode te Middelburg aangeboden door den boekdrukker Vulcanius. Deze zelfde boekdrukker vroeg zelfs aan de Z. Holl. synode van 1582 om Datheens psalmen te verbieden. Vandaar is er een drang gekomen van de zijde der uitgevers van Datheens berijming, bevreemd als ze waren, dat bij invoering van Marnix' of anderer psalmboek, zij met hun oplagen in finantieele moeilijkheden zouden komen. Daarnaast bestond de zeer voor de hand liggende omstandigheid, dat het niet gemakkelijk zou zijn om de eerder verschenen en bij de massa ingeburgerde berijming van Datheen reeds zoo spoedig door een andere te vervangen. Ook naast deze praktische bezwaren heeft de Synode van 1581 Datheens psalmbundel niet „uyt des gemeenen mans handen” willen „rucken”, temeer daar men van oordeel was dat „in des heeren Aldegondii psalmboeken veel elisionen ende vreemde ofte onbekende woorden, den gemeynen man onverstandich” waren.

Wanneer men zoo één en ander in zich opneemt, dan zal men zich voortaan er wel voor wachten om het de Synoden van vroeger zoo kwalijk te nemen dat men aan Marnix' psalmen geen plaats gaf. Temeer daar men reeds toen het standpunt innam, dat niet in de eerste plaats de aesthetica het motief voor psalmberijming is, maar er rekening gehouden werd met wat het kerkvolk dierbaar was.

Nog willen wij hier één der schoone verzen van Marnix afdrucken.

Psalm 33:

„Voorwaer ons hert sal ons ontspringen
In God den Heer met vreugt heylsaem,
Omdat wij ons in alle dingen
Vertrouwen op Gods heyligen naem.
Dat dan dijn genade,
Op ons vroeg en spade
Heer, gestreckt zij:
So als wij van herten
In all'onse smerten
Wachten vast op dijn”.

JAN ZWART Jr.

Het eerherstel voor Dr. H. H. KUYPER.

De „Synode” der „Geref. kerken” heeft den euvelen moed gehad, op advies van de door haar benoemde deputaten, in een van haar vergaderingen deze maand, het besluit te nemen dr. H. H. Kuyper, „zij het helaas posthume, volkomen in zijn eer” te herstellen als deputaat voor de correspondentie bij de Hooge Overheid, wijl zij, de Synode, de bedenkingen en beschuldigingen door Prof. Dr. K. Schilder tegen Dr. H. H. Kuyper in die bepaalde kwaliteit ingebracht en gepubliceerd (waaronder Kn.) niet kan aanvaarden. Dusdoende zakt die „Synode” nog dieper af. De Ned. Herv. kerk schorst en zet predikanten af, die in den bezettingstijd met den vijand hebben geheuld en verraad hebben gepleegd jegens Koningin en Vaderland. Deze „Synode” der „Geref. kerken” herstelt een reeds gestorven hoogleraar, van wien ieder weet, dat hij zich aan de zooveen genoemde vergrijpen heeft schuldig gemaakt, in zijn eer, na zijn dood zelfs nog. Is een grooter tegenstelling mogelijk? Het is niet te ontkennen, dat Dr. H. H. Kuyper met den vijand heeft geheuld, zijn Vorstin zelfs diep heeft beleedigd, zijn vaderland heeft verraden. Wie de stukken van zijn hand in de „Heraut” na 14 Mei 1940 nog eens overleest, heeft daarvoor bewijsmateriaal genoeg. Aan den anderen kant spreekt het boekdeelen, dat dit blad ook in den bezettingstijd in gewoon formaat mocht blijven verschijnen. Gunstbewijzen krijgt men van den Duitscher niet voor niets. Ook dat dus getuigt van de „goede betrekkingen”, die Dr. H. H. Kuyper onderhield met den vijand. Dat is niet prettig deze dingen weer publiek in herinnering te brengen. Dat is de schuld van die „Synode”, die weer monden openbreekt, toch wel wetend, welke rol Dr. H. H. Kuyper in den bezettingstijd heeft gespeeld. Niettegenstaande deze wetenschap meent zij toch hem in een bepaald opzicht in zijn eer volkomen te moeten herstellen.

Stel u voor, dat de landverrader Mussert eens door iemand beschuldigd was geworden van iets, waaraan hij nu eens toevallig geen schuld had. Welke instantie, welke commissie, welk regeeringscollege zou er aan denken hem op dat eene punt in zijn eer te herstellen? Iedereen zou zeggen: die man heeft zooveel dat landverraderlijk is op zijn kerfstok, dat hij op eenig eerherstel geen enkel recht heeft. Hij heeft trouwens geen eer meer, wegens het eerloos verraad van land en volk. Nu is wat Dr. H. H. Kuyper gedaan heeft wel graduëel verschillend van dat wat Mussert deed. Maar principieel is dat wat Dr. K. als verantwoordelijk journalist schreef, hetzelfde als wat Mussert deed. Ook door dat schrijven heeft hij zijn eer verspeeld over de geheele linie, en ontzegt hem dat eens en voor goed het recht op eenige rehabilitatie.

De „Synode” echter, dit wetend en inplaats van op een verzoek om eerherstel niet in te gaan, of dat eerherstel af te wijzen, besluit in haar verblindheid iets, wat zeker geen enkel ander college met deze feiten voor oogen zou doen, nl. Dr. H. H. Kuyper in zijn eer te herstellen en daarvan mededeeling te doen ook aan de pers. Zoo voegt zij aan al haar schandelijkheden een nieuwe schandelijkheid toe. Een snelle afloop....

Die publicatie van haar eerherstel-besluiten is wat de wijze betreft erg interessant, wijl weer zoo typeerend synodaal. Door middel van een „men” geeft ze haar besluit aan de publiciteit prijs. Tenminste in „Trouw” (editie Z.-Holland) las ik haar verklaring. Ik moet zeggen tot mijn verwondering en ergernis, „Trouw” nl. was in den bezettingstijd „illegaal” en daarin trouw. „Trouw” streefde toen als „illegaal” blad tegen collaborateurs, landverraderlijke lieden van elke soort, heulders met den vijand, Duitsland-slaven. Van dat „Trouw”, dat nu niet meer „illegaal” verschijnt, mag verwacht worden, dat het zijn verleden niet verloochent en den band aan voorheen vasthoudt en het dus niet op de een of andere manier opneemt voor landverraderlijke lieden. Vreemd genoeg daarom plaatst het op zijn frontpagina onder 2 belangrijke berichten, het bezoek van prinses Juliana aan Rotterdam en de weekstaat van de Ned. Bank, op een in het oog vallende plaats, en niet onder kerknieuws, een stuk, dat als titel draagt: Eerherstel voor Prof. Dr. H. H. Kuyper. Heeft „Trouw” nu reeds met zijn illegaal verleden gebroken, zoodat het meent dat wereldschokkende nieuws aan zijn lezers te moeten doorgeven? Of wil het de Kerkseur ook doortrokken zien in de pers? „Trouw” had dit stuk moeten weigeren, als in strijd met zijn verleden en opvatting van heden.

Nu kan ik het mij indenken, dat een blad een officieel stuk van een officieele instantie op verzoek van die instantie een plaats geeft in zijn kolommen. Maar dan zal het toch, als het met den inhoud van zulk een artikel het niet eens is, dat artikel of voorzien van een „buiten verantwoordelijkheid van de redactie”, of een bestrijdend artikel zelf schrijven daartegen. „Trouw” doet noch het een, noch het ander. Het neemt het stuk op, zelfs zonder dat het door een officieele instantie, in casu de „Synode”, gevraagd is. Want de aanhef van het stuk luidt: „men verzoekt ons opname van het volgende”. Dit stuk is op de redactionele tafel van „Trouw” neergelegd door... „men”!

Die „men” mag handlanger van de „Synode” zijn, hij is de „Synode” niet en het is nog zeer de vraag of hij zijn verzoek doet namens deze. Misschien niet, misschien wel. Er is ruimte — „dat is voor de „Synode” eventueel gemakkelijk” — voor beiden. Tenzij de „Synode” zichzelf voor haar publicatie met het onpersoonlijke „men” gaat noemen. In elk geval, „Trouw” heeft aan die „men” geen boodschap, hij is niet een officieele instantie, hij is slechts een onpersoonlijk masker. Nu is 't zoo, dat men in zijn blad zelfs aan een „men” nog wel een vriendelijkheid bewijzen kan. Maar „Trouw” zal dat zeker niet moeten doen als die „men” opname verzoekt van een stuk, dat eerherstel publiceert van een man, die gestaan heeft aan den kant van de landverraderlijke lieden, tegen wie „illegaal” „Trouw” ten koste van levensoffers dapper heeft gestreden en wier bloed is gevloeid, mede dank zij het journalistieke werk van Dr. H. H. Kuyper. Daarom had „Trouw” opname eenvoudig moeten weigeren. Erg jammerlijk, dat het dit niet heeft gedaan.

Over
interes
Sedert
Synode
laatste
politiek
bied de
keus m
beproe
men d
men du
Men k
dat me
van pl
dat ge
nenlan
door „
„Men”
Onde
sluit t
heeft o
vaderla
same c
grondsc
dat dur
meene
ten. —
boven
ben ge
dat doe
zijn de
predika
moder
door z
staan d

Maar
onverbi
meer a
De stri
meert t
val, wa
val, tro
bekeeri
Strak
recht g
synodal
door e
moet d
nog ze
niet kla
op Schi
van eer
onvader
had en
Kuyper
strijdpe
De ges
zuiver
De „Sy
die —
jaren te
met de
jaren, p
den mo
nog ma
Voor
meerd
O, „Sy
wateren
komen?
algemeen
vrijmak
sioneel
den ge
vleesch

In dit
legenge

Het v
in mijn
Reforma
één ade
1945 ge
hierbov
maakt,
verraad

Amice

Wij z
organisa
Zoo ool
ring, di
de Geel
door de
Ik wa
en wees
doeld. M
met fors
over he
gelegd

Zulke
goed de
trekking
toen de
van zak
war te
reforme